Työllisyys- ja työehdot osasto/HP **4.10.2016**

Eduskunnan verojaosto
sara.kuitunen@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen 5.10.2016 klo 10.30

Hallituksen esitys (HE 135/2016 vp) eduskunnalle vuoden 2017 tuloveroasteikkolaiksi sekä laeiksi eräiden muiden lakien muuttamisesta

Hallituksen esityksessä ehdotetaan työn verotusta kevennettäväksi 515 milj. euroa kilpailukykysopimuksen sekä hallituksen verokevennyksen johdosta. Eläketulon verotusta kevennetään vastaavasti (136 milj. euroa). Lisäksi ansiotulojen veroperusteisiin tehdään kuluttajahintaindeksin muutosta vastaava indeksitarkistus.

Valtion tuloveroasteikon tuloluokkien rajoja nostetaan. Lisäksi alimman ja ylimmän tuloluokan marginaaliveroprosentteja alennetaan 0,25 prosenttiyksikköä. Työtulovähennyksen enimmäismäärää sekä kertymä- ja poistumaprosentteja korotetaan (kuvio 1).

KUVIO 1. Työtulovähennys 2017

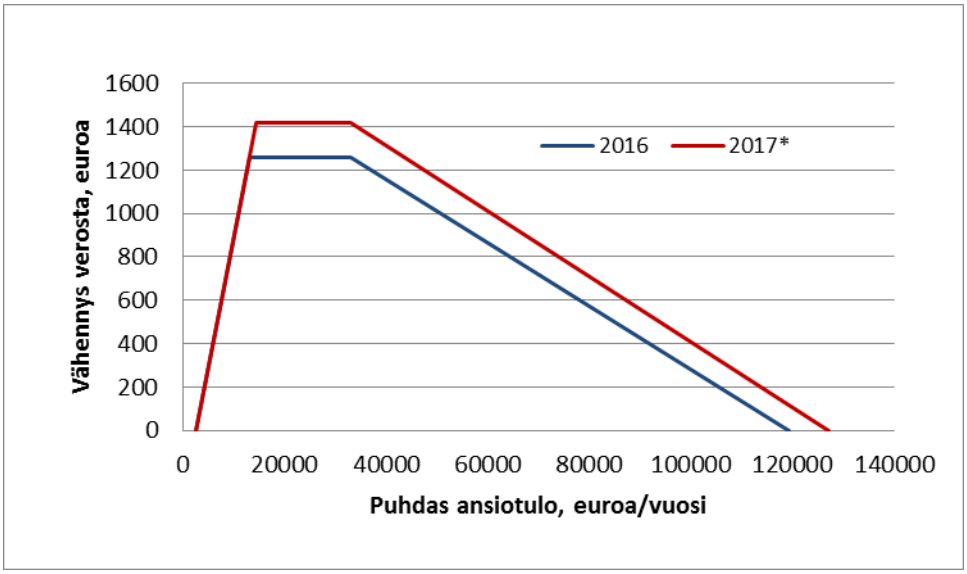

Tulonhankkimisvähennystä esitetään korotettavaksi nykyisestä 620 eurosta 750 euroon. Vähennystä on nostettu viimeksi vuonna 2004. Tulonhankkimisvähennyksellä yksinkertaistetaan verotusta, kun pienet palkkatulon hankkimisesta johtuvat kustannukset voidaan vähentää kaavamaisesti. Myös kunnallisverotuksen perusvähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi.

Valtion tuloveroasteikon muutokset suosivat hyvätuloisia. Sen sijaan työtulovähennyksen ja tulonhankkimisvähennyksen muutokset suosivat pieni- ja keskituloisia. Myös muutokset yhteensä suosivat pieni- ja keskituloisia (taulukko 2).

Taulukko 2. Valtion tuloveroasteikon, työtulovähennyksen, ja tulonhankkimisvähennyksen muutosten vaikutus nettotuloihin tulotasoittain

Brutto-ansiot	Valtion tuloveroasteikko		Työtulovähennys		Tulonhankkimisvähennys		Yhteensä	
€/kk	%	€/kk	%	€/kk	%	€/kk	%	€/kk
2000	0,1	2	0,8	13	0,2	4	1,2	19
3000	0,3	5	0,6	13	0,2	4	1,1	22
4000	0,3	7	0,5	12	0,2	5	0,9	24
5000	0,2	7	0,4	12	0,2	5	0,7	23
6000	0,2	7	0,3	11	0,1	5	0,6	23
7000	0,4	15	0,3	11	0,1	6	0,8	31
8000	0,4	17	0,2	10	0,1	6	0,7	33
9000	0,4	19	0,2	10	0,1	6	0,7	35
10000	0,4	22	0,1	3	0,1	6	0,6	31

Kilpailukykysopimuksessa sovittiin, että ensi vuonna työnantajamaksuja siirretään palkansaajille. Siirrolla toteutetaan hallitusohjelmassa vaadittua kustannusten alentamista. Maksujen siirrot myös kasvattavat yhteisöveropohjaa ja yritysverotuloja.

Taulukosta 3 nähdään, että työnantajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksujen muutokset vuonna 2017 kiristävät palkansaajien verotusta tasaisesti. Sen sijaan vakuutetun sairausvakuutusmaksun sisällä tehtävä sairaanhoitomaksun alentaminen ja päivärahamaksun korottaminen hyödyttää eniten hyvätuloisia. Tämä johtuu siitä, että sairaanhoitomaksun veropohjana on kunnallisverotuksessa verotettava tulo ja päivärahamaksu sen sijaan määrätään koko palkkatulon perusteella. Laskelmassa käytetään ensi vuoden sairausvakuutusmaksuista ennakkotietoja. Sosiaalivakuutusmaksut ovat sairaanhoitomaksua lukuun ottamatta verovähennyskelpoisia.

Vakuutetun sairausvakuutusmaksun muutokset kompensoivat ensi vuonna työeläkemaksun ja työttömyysvakuutusmaksun korotukset. Kompensaatio suosii hyvätuloisia. Laskelmassa ei ole otettu huomioon pienituloisille tulevaa 30 milj. euron erilliskompensaatiota.

Taulukko 3. Sosiaalivakuutusmaksujen vuoden 2017 muutosten vaikutus nettotuloihin tulotasoittain

Brutto-ansiot	TyEL- ja työttömyysvak.maksu		Sairausvakuutusmaksu		Sosiaalivakuutusmaksut yhteensä	
€/kk	%	€/kk	%	€/kk	%	€/kk
2000	-0,8	-12	0,6	9	-0,2	-3
3000	-0,8	-16	0,9	18	0,1	1
4000	-0,8	-20	1,0	27	0,2	6
5000	-0,8	-25	1,1	35	0,3	9
6000	-0,8	-30	1,2	43	0,3	12
7000	-0,7	-29	1,4	56	0,6	26
8000	-0,7	-33	1,4	64	0,7	30
9000	-0,8	-37	1,5	72	0,7	34
10000	-0,8	-41	1,5	80	0,7	38

Kaikkien vuoden 2017 vero- ja maksumuutosten jälkeen palkansaajan käteen jäävä tulo nousee noin yhdellä prosentilla (kuvio 2, punainen viiva). Kuvion ”hyppäykset” johtuvat valtion tuloveroasteikon tulorajoihin tehdyn indeksitarkistuksen pyöristyssäännöstä (sadan euron tarkkuus). Laskelmissa ei ole otettu huomioon esimerkiksi kuntien tuloveroprosenttien mahdollisia korotuksia.

SAK pitää hallituksen veroperustemuutoksia hyvinä koska niillä turvataan palkansaajien ostovoimaa hallitusohjelman ja kilpailukykysopimuksen mukaisesti.

Kun otetaan huomioon valtiovarainministeriön ensi vuodelle ennustama ansioiden nousu (0,8 %), palkansaajan käteen jäävä tulo nousee 1½ - 2 prosenttia (kuvio 2, sininen viiva). Valtiovarainministeriö ennustaa kuluttajahintojen nousuksi 1,1 prosenttia. Jos myös hintojen nousu otetaan huomioon, palkansaajan käytettävissä oleva reaalitulo nousee ½ - 1 prosenttia yksityisellä sektorilla.

Julkisella sektorilla lomarahojen 30 prosentin leikkaus johtaa kuitenkin siihen, että käteen jäävä tulo nousee ensi vuonna vain ½ - 1 prosenttia (kuvio 2, vihreä viiva) ja useimmilla tulotasoilla käytettävissä oleva reaalitulo hieman alenee.

KUVIO 2. Vuoden 2017 vero- ja maksumuutosten sekä ansiokehityksen ja lomarahaleikkausten vaikutus käteen jäävään tuloon (%)

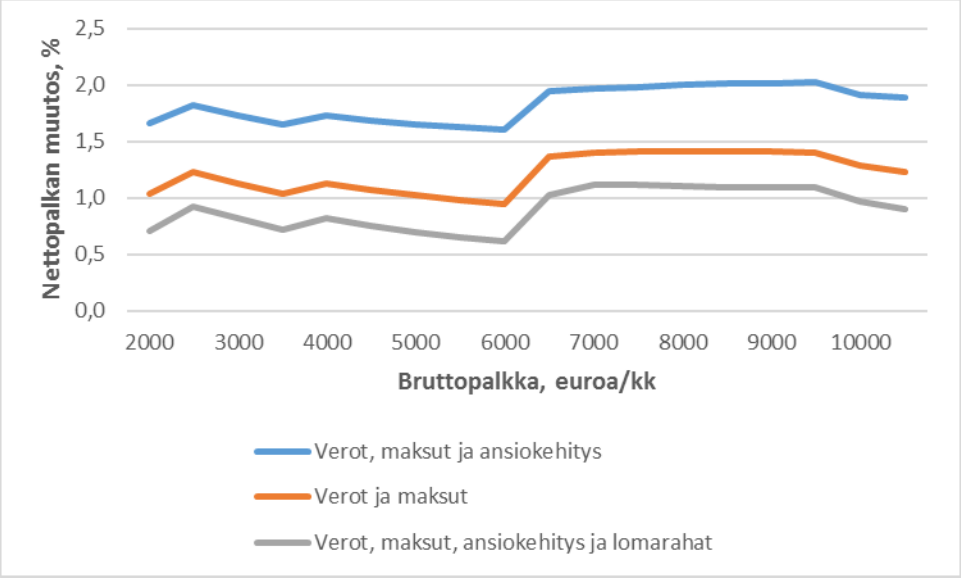

Kotitalousvähennys

Hallitus ehdottaa kotitalousvähennyksen kasvattamista korvausprosentteja korottamalla. Kotitalousvähennyksen kasvattamisesta hyötyvät eniten hyvätuloiset kotitaloudet, jotka käyttävät kotitalousvähennystä selvästi muita enemmän. Kotitalousvähennystä muuttamalla voidaan tukea rakennusalan työllisyyttä. SAK:n mielestä nyt ei ole tarvetta kotitalousvähennyksen kasvattamiseen, koska ensi vuonna rakennusalan suhdanne pysyy vahvana

Työnantajan entiselle työntekijälleen järjestämä terveydenhuolto

Hallitus esittää, että työnantaja voisi järjestää terveydenhuollon palveluja verovapaasti sekä irtisanotuille että itse irtisanoutuneille työntekijöille kuuden kuukauden ajan työsuhteen päättymisen jälkeen. Ehdotus perustuu kilpailukykysopimukseen sisältyvään kirjaukseen muutosturvan kehittämisestä. Tuotannollisilla ja taloudellisilla syillä irtisanotulla työntekijällä olisi oikeus työterveydenhuollon palveluihin kuusi kuukautta työntekovelvollisuuden päättymisestä. Hallitus esittää, että säännöksen selvyyden vuoksi kuuden kuukauden määräajan alkamishetkeksi säädettäisiin työsuhteen päättymishetki. Lisäksi työsuhteen päättymisen syillä ei olisi merkitystä verovapauden kannalta. SAK pitää esitystä hyvänä.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry